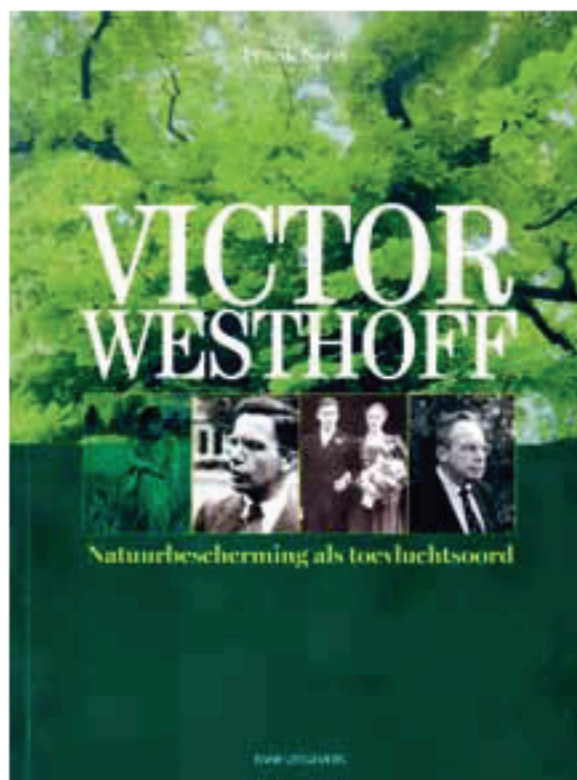

Victor Westhoff – Natuurbescherming als toevluchtsoord

*Proefschrift: Frank Saris, 2018.
ISVW Uitgevers, 382 pagina's.*

Westhoff heeft een stempel gedrukt op de Nederlandse natuur. Hij ontwikkelde de vegetatietypologie waarmee deze in kaart werd gebracht. Hij is betrokken geweest bij de bescherming van een groot aantal natuurgebieden. En hij heeft het concept halfnatuur in Nederland ingevoerd, dat interventie rechtvaardigt ten gunste van een zo groot mogelijke diversiteit aan levensgemeenschappen. Frans Saris schreef bij wijze van proefschrift een biografie over hem.

Westhoff leeft nog steeds voort, in de erfenis van zijn denken en doen – *Plantengemeenschappen in Nederland, Wilde Planten en De vegetatie van Nederland* zijn belangrijke publicaties waaraan zijn naam verbonden is – maar hij is ook al geschiedenis. Zijn vegetatietypologie is in de bestuurlijke praktijk van het natuurbeheer vervangen door de Index, een veel grovere typologie. Halfnatuur is vervangen door wildernisnatuur, met bijbehorende gebieden, waarin dynamiek een veel grotere rol speelt. Hoewel Westhoff in vele geschiedenissen is beschreven, is dit de eerste omvattende biografie. Saris behandelt de ontwikkeling van Westhoff als persoon en natuurbe-

schermmer in een aantal thematische hoofdstukken die min of meer de ontwikkeling van de natuurbescherming volgen. Het is een geëngageerde biografie, zonder duidelijke theorie, maar wel met een duidelijke methode waarin de duizenden brieven van en aan Westhoff een belangrijke rol spelen. Die brieven leveren heel veel interessante details op, maar maken ook dat het verhaal anekdotisch en fragmentarisch wordt opgetekend. Dit gaat ten koste van de grote lijn.

Saris' hoofdvraag is of er parallelliteit is tussen de ontplooiing van Westhoff en de ontwikkeling van de natuurbescherming. Die vraag wordt positief beantwoord. Maar wat zegt dat over het belang van Westhoff? Westhoff drukt al snel als deskundige een stempel op de natuurbescherming, maar na 1970 komt hij steeds meer buiten spel te

staan. Hij "weet zich met alle natuur- en milieuelende geen raad meer". En staat niet open voor nieuwe opvattingen. Hij is, volgens Saris, nooit een moderne ecooloog geworden. Westhoff was een romanticus op de vlucht voor het verlies aan natuur en de moderne tijd.

Interessant is de beschreven oorlogstijd, waarin natuurbeschermers zwart (fout), wit (goed) en vooral grijs waren. Zelfs de positie van Thijsse was raadselachtig. Saris plaatst Westhoff naast Thijsse. Van Tienhoven, Gorter en Van der Goes van Naters waren echter minstens zo belangrijk voor de natuurbeschermingspraktijk.

De neergang van Westhoff na 1975 past in het dilemma van jeugdig optimisme en ouder pessimisme dat vele natuurbeschermers kenmerkt. Sommigen bleven altijd jong, zoals Thijsse en Gorter. Misschien is natuurbescherming iets voor jongeren en optimisten, voor de ouderen resten de verhalen. Natuurideeën en -strategieën vertonen golfbewegingen. Het keerpunt in het beheer van de Oostvaardersplassen zou een indicatie kunnen zijn dat het wildernisidee in Nederland over zijn hoogtepunt heen is. Een revival van Westhoffs halfnatuur is dan niet uitgesloten. Zijn biografie is nog niet af.

JOS DEKKER

Handelseditie: Frank Saris, 2018. Natuurbescherming als hartstocht. Victor Westhoff (1916-2011), ISVW Uitgevers, 424 pagina's, € 39,95, ISBN: 978 94 92538 22 2